

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

LÊ THU HƯƠNG

NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ XÁC THỰC
GIAO DỊCH NGÂN HÀNG TRỰC TUYẾN SỬ DỤNG MẬT KHẨU DẠNG
OTP

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÁY TÍNH

THÁI NGUYÊN, 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

LÊ THU HƯƠNG

NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ XÁC THỰC
GIAO DỊCH NGÂN HÀNG TRỰC TUYẾN SỬ DỤNG MẬT KHẨU DẠNG
OTP

Chuyên ngành: Khoa học máy tính
Mã số: 60 48 01 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC MÁY TÍNH

Người hướng dẫn khoa học: TS. VŨ VINH QUANG

THÁI NGUYÊN, 2016

LỜI CAM ĐOAN

Sau quá trình học tập tại **Trường Đại học công nghệ thông tin & truyền thông**, với những kiến thức lý thuyết và thực hành đã tích lũy được, với việc vận dụng các kiến thức vào thực tế, em đã tự nghiên cứu các tài liệu, các công trình nghiên cứu, đồng thời có sự phân tích, tổng hợp, đúc kết và phát triển để hoàn thành luận văn thạc sĩ của mình.

Em xin cam đoan luận văn này là công trình do bản thân em tự tìm hiểu, nghiên cứu và hoàn thành dưới sự hướng dẫn của thầy giáo **TS. Vũ Vinh Quang**.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2016

Học viên

Lê Thu Hương

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian hai năm của chương trình đào tạo thạc sỹ, trong đó gần một nửa thời gian dành cho các môn học, thời gian còn lại dành cho việc lựa chọn đề tài, giáo viên hướng dẫn, tập trung vào nghiên cứu, viết, chỉnh sửa và hoàn thiện luận văn. Với quỹ thời gian như vậy và với vị trí công việc đang phải đảm nhận, không riêng bản thân em mà hầu hết các sinh viên cao học muốn hoàn thành tốt luận văn của mình trước hết đều phải có sự sắp xếp thời gian hợp lý, có sự tập trung học tập và nghiên cứu với tinh thần nghiêm túc, nỗ lực hết mình; tiếp đến cần có sự ủng hộ về tinh thần, sự giúp đỡ về chuyên môn một trong những điều kiện không thể thiếu quyết định đến việc thành công của luận văn.

Để hoàn thành được luận văn này trước tiên em xin gửi lời cảm ơn đến thầy giáo hướng dẫn **TS. Vũ Vinh Quang**, người đã có những định hướng cho em về nội dung và hướng phát triển của đề tài, người đã có những đóng góp quý báu cho em về những vấn đề chuyên môn của luận văn, giúp em tháo gỡ kịp thời những vướng mắc trong quá trình làm luận văn.

Em cũng xin cảm ơn các thầy cô giáo Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông đã có những ý kiến đóng góp bổ sung cho đề tài luận văn của em.

Em xin hứa sẽ cố gắng hơn nữa, tự trau dồi bản thân, tích cực nâng cao năng lực chuyên môn của mình để sau khi hoàn thành luận văn này sẽ có hướng tập trung nghiên cứu sâu hơn, không ngừng hoàn thiện hơn nữa luận văn của mình để có những ứng dụng thực tiễn cao trong thực tế.

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2016

Học viên

Lê Thu Hương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC HÌNH VẼ.....	vii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1. MỘT SỐ KIẾN THỨC CƠ BẢN VỀ BẢO MẬT THÔNG TIN.....	3
1.1. Giới thiệu về an toàn và bảo mật thông tin	3
1.1.1. Các khái niệm cơ bản	3
1.1.2. Mục tiêu của an toàn bảo mật thông tin	3
1.1.3. Các chiến lược an toàn hệ thống	4
1.1.4. An toàn thông tin bằng mật mã	5
1.2. Một số hệ mã hóa thông dụng	8
1.2.1. Hệ mã RSA	8
1.2.2. Hệ mã Rabin.....	9
1.2.3. Hệ mã Elgamal.....	10
1.2.4. Hệ mã MHK (Merkle -Hellman Knapsack).....	11
1.2.5. Hệ mật mã Rabin.....	12
1.2.6. Hệ mật mã McEliece	13
1.3. Giới thiệu về mật khẩu	15
1.3.1. Định nghĩa	15
1.3.2. Phương pháp xác thực	16
1.3.3. Độ an toàn	17
Chương 2. MỘT SỐ KHÁI NIỆM VỀ OTP CÁC PHƯƠNG PHÁP	26
2.1. Giới thiệu về OTP	26
2.1.1. Định nghĩa về OTP.....	26
2.1.2. Ưu điểm.....	26
2.1.3. Nhược điểm.....	27
2.2. Ứng dụng của OTP	27
2.2.1. Ứng dụng trong xác thực.....	27
2.2.2. Ứng dụng trong đăng nhập.....	28

2.3. Giới thiệu về hàm băm mật mã, các thuật toán	29
2.3.1. Giới thiệu.....	29
2.3.2. Cấu trúc, vai trò của hàm băm mật mã	29
2.3.3. Một số hàm băm mật mã thông dụng.....	36
2.3.4. Các ứng dụng cơ bản của hàm băm	37
2.4. Một số phương pháp sinh OTP	41
2.4.1. Phương pháp sinh theo thời gian.....	41
2.4.2. Phương pháp sinh theo thuật toán	42
2.4.3. Phương pháp sinh theo giải pháp S/KEY	44
2.4.4. Phương pháp sinh sử dụng HOTP.....	44
2.4.5. Phương pháp sinh sử dụng Security token.....	44
2.4.6. Phương pháp sinh bằng giao thức	44
2.5. Các phương pháp chuyển giao OTP	45
2.5.1. Chuyển giao OTP bằng giấy	45
2.5.2. Chuyển giao OTP bằng tin nhắn SMS	46
2.5.3. Tạo OTP sử dụng token	47
2.5.4. Tạo OTP sử dụng điện thoại di động	49
2.5.5. Chuyển giao OTP sử dụng gmail	51
Chương 3. XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH ỨNG DỤNG XÁC THỰC SỬ	
DỤNG OTP TRONG GIAO DỊCH NGÂN HÀNG TRỰC TUYẾN	53
3.1 Đặt vấn đề	53
3.2 Mô hình sử dụng giao dịch trực tuyến của ngân hàng Eximbank.....	54
3.2.1. Giới thiệu Mobile OTP	55
3.2.1. Hướng dẫn sử dụng Mobile OTP.....	56
3.3. Kết quả xây dựng mô hình thực nghiệm	56
3.4. Cài đặt	56
3.5. Kết chương.....	56
KẾT LUẬN	57
TÀI LIỆU THAM KHẢO	58
PHỤ LỤC	59

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

OTP	One Time Password
DES	Data Encrypt Standar
RSA	R.Rivest A.Shamir L.Adleman
MHK	Merkle -Hellman Knapsack
SHA	Secure Hash Algorithm

DANH MỤC HÌNH VẼ

Hình 1:	Mã hoá với khoá mã và khoá giải giống nhau.....	6
Hình 2:	Minh họa xác thực mật khẩu	15
Hình 3:	Minh họa đăng nhập một lần	16
Hình 4:	Mô hình đăng nhập duy nhất SSO.....	26
Hình 5:	Cơ chế hoạt động của openSSO	30
Hình 6:	Người dùng truy cập vào ứng dụng khi.....	32
Hình 7:	Người dùng truy cập ứng dụng mà chưa	32
Hình 8:	Sơ đồ phân loại hàm băm	34
Hình 9:	Cấu trúc tổng quát của hàm băm	35
Hình 10:	Mô hình sinh mã OTP theo thời gian	39
Hình 11:	Thiết bị sinh OTP - OTP Token	40
Hình 12:	Ứng dụng Mobile OTP - IOS	40
Hình 13:	Ứng dụng Mobile OTP - Window Phone 8.....	42
Hình 14:	Mô hình xác thực người dùng dựa trên giao thức	44
Hình 15:	Thẻ mật khẩu OTP với mật khẩu in sẵn của VinaGame	45
Hình 16:	Chuyển giao OTP bằng tin nhắn SMS	46
Hình 17:	Minh họa thẻ EMV	48
Hình 18:	Minh họa thiết bị E-Token	49
Hình 19:	Mô hình kết nối SSL VPN đến Vigor2950 có điện thoại.....	49
Hình 20:	Cài đặt phần mềm sinh OTP trên iPhone với Vigor2950.....	51
Hình 21:	Mô hình nhận OTP qua gmail	53
Hình 22:	Hướng dẫn cài đặt ứng dụng Mobile OTP	54
Hình 23:	Hướng dẫn đăng nhập và kích hoạt dịch vụ	54
Hình 24:	Hướng dẫn sử dụng Mobile OTP để xác thực giao dịch	55
Hình 25:	Hướng dẫn chức năng đồng bộ OTP	55
Hình 26:	Hướng dẫn cấp lại mật khẩu.....	56
Hình 27:	Hướng dẫn đổi mật khẩu	56
Hình 28:	Người dùng đăng nhập vào hệ thống.....	56
Hình 29:	Người dùng nhập thông tin chuyển khoản	56
Hình 30:	Người dùng chấp nhận chuyển khoản	56
Hình 31:	Người dùng chuyển khoản thành công.....	56
Hình 32:	Mô tả lịch sử giao dịch	56

MỞ ĐẦU

Trong kỹ thuật bảo mật thông tin, mật khẩu (password) được sử dụng rộng rãi trong quá trình đăng nhập (log-on) để xác thực người dùng khi truy nhập vào các hệ thống máy tính và mạng, các phần mềm ứng dụng trên máy tính cá nhân, máy chủ công ty và cả website của các tổ chức tài chính, ngân hàng. Phương pháp phổ thông thường hay dùng nhất để xác thực người dùng chỉ là mật khẩu (tên đăng nhập username - password). Tuy nhiên, hầu hết các chuyên gia bảo mật đều đánh giá là việc sử dụng password không còn an toàn trước các thủ đoạn tấn công tinh vi hiện nay. Mật khẩu có thể bị nghe lén, bị đánh cắp, hoặc bị phá mã. Một trong những hướng nghiên cứu để tăng cường độ an toàn của hệ thống là mật khẩu sử dụng một lần *OTP (One Time Password)*. Đây là phương pháp được giới thiệu để tăng cường độ an toàn trong quá trình xác thực người dùng, xác thực các giao dịch, đặc biệt là các giao dịch thanh toán trực tuyến trong các hệ thống ngân hàng đang được sử dụng phổ biến hiện nay.

Đề tài "*Nghiên cứu vấn đề xác thực giao dịch ngân hàng trực tuyến sử dụng mật khẩu dạng OTP*" được lựa chọn với mục đích nghiên cứu sâu về mật khẩu sử dụng một lần, các phương pháp sinh và tạo mật khẩu sử dụng một lần và ứng dụng trong việc xác thực các giao dịch ngân hàng, cài đặt thử nghiệm ứng dụng mật khẩu sử dụng một lần để nâng cao an toàn cho xác thực các giao dịch ngân hàng trực tuyến. **Mục đích của luận văn**

Tìm hiểu nghiên cứu sâu về mật khẩu sử dụng một lần, các phương pháp sinh và tạo mật khẩu sử dụng một lần và ứng dụng trong xác thực giao dịch ngân hàng trực tuyến.

Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Luận văn tìm hiểu nghiên cứu về lý thuyết mật mã, các thuật toán mã hóa cơ bản, lý thuyết về hàm băm và thuật toán mã hóa SHA-1, lý thuyết về OTP và vấn đề xác thực các giao dịch ngân hàng trực tuyến. Xây dựng hệ thống xác thực các giao dịch ngân hàng bằng mật khẩu sử dụng 1 lần OTP trên ngôn ngữ Java.

Cấu trúc của luận văn gồm có

Phần mở đầu: Nêu lý do chọn đề tài và hướng nghiên cứu chính

Chương 1: Các kiến thức cơ bản về lý thuyết bảo mật thông tin, một số thuật toán mã hóa cơ bản, khái niệm về mật khẩu và ứng dụng.

Chương 2: Giới thiệu tổng quan về mật khẩu OTP, các ứng dụng cơ bản, các phương pháp sinh mật khẩu OTP, các phương pháp chuyển giao

Chương 3: Xây dựng chương trình ứng dụng xác thực trong giao dịch trực tuyến tại các ngân hàng Việt Nam dựa trên mật khẩu OTP